

Vald sai aastaseks lk 1–2 | Piltnikukartjast härjavõitleja lugu lk 6–7 | Kalmetu Põhikool – 144 lk 9
| Kooli- ja lasteaiapere toimetamised lk 12–16 | Teated ja reklaam lk 18–19

Valla esimene sünnipäevapidu ja lipu õnnistamine Jaani kirikus

Foto: RAIVO LAIDMA

Pidulik rongkäik vallamaja juurest Jaani kirikusse. Valla lippu hoiab Gunnar Klettenberg.

Foto: RAIVO LAIDMA

Lipu õnnistas Viljandi Jaani koguduse õpetaja Viljandimaa praost Marko Tiitus.

Foto: PEETER ARRO

Lipu heiskas Heimtali ringhoone õuel olevasse masti Anu Raud.

Foto: PEETER ARRO

Fotol vasakul seisab valla sümboolika looja Tõnno Habicht.

Foto: PEETER ARRO

Heimtali ringhoone saal sai kaunitult ehitud.

Foto: PEETER ARRO

Valla sünnipäevapööst sai osa üle neljasaja inimese.

Esimene aasta Viljandi vallas – kõigile raske, aga huvitav

Ene Saar,
vallavanem

Viljandi vald on eksisteerinud aasta. Oleme sellel keerulisel kohanemise aastal suutnud palju ja kindlasti ei räägi me täna aastastest tardunud olekust, vaid meil on põhjust koos rõõmustada. Investeeringu- ja remonditööd on teostatud selle aasta jooksul maksumusega ca 600 000 eurot. Valla teid on parendatud 127 000 euro eest – s.h. pindamistööd, kõnniteede ehitus ja kruusateede remont; Saarepeedi elamute veetrasside ühendamine rekonstrueeritud torustikega läks maksma 60 000 eurot, Vana-Võidu lasteaia rekonstrueerimine 105 000 eurot, vallamaja rekonstrueerimine 225 000 eurot. Remonditööd on tehtud Viiratsi koolis, kasutusse on võetud Saarepeedi vallamajas asuv sotsiaalkorter. Samuti on projekteeritud Saarepeedi raamatukogu ja endise

vallamaja ruumid, et alustada järgneva aasta alguses ehitustöid. Koostatud on Ramsi lasteaia eskiisprojekt, parandatud Pääri lasteaia jalgratta- ja mänguteid, lahendatud Ramsi Vaba Aja Keskuse sadevete ja maja kahjustuse probleemid; Paistu vallamaja ruumid on käiku antud laste- ja noorte mängutoana jms.

Mis on lähiaja plaanides? Ramsi – Rahetsema kergliiklustee ehituse rahastus- taotluse koostamine siseministeeriumile, et vähendada liiklusohtlikku olukorda. Valgustatud tee kalkulaativne maksumus on 345 000 eurot. Rahastuse saamise ja elanikega teemaa osas kokkuleppe saavutamise korral on reaalne ehitus kavas 2015. aasta suvel. Alustame Pärsti Pansionaadi laienduse, Viiratsi vallamaja, Iva tee ja Paistu vee- ja kanalisatsioonitrasside projekteerimistöödega ning Mäeltküla tööstuspiirkonna taristu kavandamisega. Investeeringuks on järgmisel aastal kavandatud 640 000 eurot. Planeeritud tegevused on näha eelarvestrateegiast Viljandi valla kodulehelt. Oluline on investeeinguteks kaasata lisavahendeid, et omafinantseeringut lisades saaksime endi jaoks olulised probleemid lahendada.

Tähistasime 8. novembril pidulikult oma 1. sünnipäeva, mis algas valla lipu õnnistamisega Jaani kirikus. Valla sümboolika autor on Tõnno Habicht. Sünnipäevaks said ka kõik meie allasutused valla lipu. Heimtali uhke ringhoone juures tõusis lipp masti pärandikandja, auväärsse vallakodaniku Anu Raua käe läbi. Kontserdil, mida nautis üle 400 vaataja, saime tõelise kultuurielamuse. Esines arvukalt kultuurikollektiive, kokku 140 osalejaga.

Oma pidupäevakõnedes tänasime volikogu esimehga sponsoreid-toetajaid, valla ettevõtjaid, külade sädeinimesi, meie rahvakultuuri hoidjaid, valla asutuste töötajaid ja loomulikult kõiki valaelanikke!

Loodan, et Viljandi vallas liigume edasi väärikalt ikka selle mõttega, et inimeste kõige suuremad mured leiaks lahendusi. Kui täna minult keegi küsiks, kas liitumisotsus oli õige, annaksin kindlasti jaatava vastuse, paremini saab aga alati! Tänu kõigile koostöö ja toetamise eest ning eks ikka koos ja heade soovidega Viljandi valla uude eluaastasse!

VALLAVALITSUS TEATAB

Pärsti Pansionaadi kohamaksu määr

Vallavalitsus kinnitas kohamaksu määrad Pärsti Pansionaadis alates 01.01.2015 järgmiselt:

Eesti rahvastikuregistris Viljandi valla rahvastikuregistris olevatele isikutele:
hoolduskoha tasu 500 eurot kuus;
põetuskoha tasu 550 eurot kuus.

Eesti rahvastikuregistris teiste omavalitsuste rahvastikuregistris olevatele isikutele:

hoolduskoha tasu 550 eurot kuus;
põetuskoha tasu 590 eurot kuus.

Kehtetuks tunnistati Viljandi Vallavalitsuse korraldus 4. veebruarist 2014 nr 112 "Pärsti Pansionaadi kohamaksu määra kinnitamine" ja korraldus 8. aprillist 2014 nr 316 "Viljandi Vallavalitsuse 4. veebruar 2014. a korralduse nr 112 "Pärsti Pansionaadi kohamaksu määra kinnitamine" muutmine".

Valla sümboolikakonkursist osavõitjate tunnustamine

Vallavolikogu poolt moodustatud sümboolika konkursikomisjon koostas (protokoll nr 1 29.04.2014) seitsmest laekunud tööst pingerea. Laekunud tööde hulgast osutus parimaks Tõnno Habichti kavand, järgnesid Kadri Kassi ja Tõnu Kuke töö.

Viljandi valla sümboolikakonkursil parimaks tunnustatud töö autorit Tõnno Habichti tunnustati 250 euroga, teise koha saanud töö autorit Kadri Kassi 150 euroga ning kolmanda koha saanud töö autorit Tõnu Kuke 100 euroga.

Viljandi valla lipp, vapp ja logo

Valla sümboolika ja värvide tähendused

- sinine – tahtekindlus, vaimsus, noorus, lootus, pilvitu taevast, positiivsus;
- kuldkollane – seotus Viljandi ja Viljandimaaga, jõukus, päike, laiuvad vilja-väljad. Keskele kokku tulevad neli kuldset kujundit moodustavad kaheksakanna, mis viitavad Eesti pärimuskultuuri edasikandvale tugevale kogukonnale. Viis kuldset odaotsa viitavad muinasajale;
- hõbevalge – seotus Viljandiga.

Viljandi vapiroos, millel sinine linaõis, väljendab linna ja maapiirkonna tihedat seotust. Eesmärgiks mõtestatud koostöö ühise tuleviku nimel.

Nelja ühinenud valla sümboolika on koondatud ühtseks, rõhutades ühist

eesmärki ja tulevikku, et mitte hoida killustatuna erinevaid mõtteid ja märke.

Sümboolika autor Tõnno Habicht.

Jõulupakid mudilastele!

Varsti on käes jõulukuu: heade soovide ja imede aeg. Sel kuul seisab paljudel lastel ees kohtumine jõuluvanaga, keda nad nii väga ootavad!

Laste rõõmuks toimuvad valla lasteaedades ja rahvamajades laste jõulupeod, kus jagatakse koolieelses eas lastele (v.a. 2014. a. sünninutele) valla poolt kommipakke.

Info emadele isadele:

- Valla lasteaedades käivad lapsed saavad paki kätte oma lasteaia jõulupeol
- Kodused ja väljaspool valda ning Paistu ja Holstre lasteaia käivad lapsed saavad nimelise kutse/teate, kus ja milal pakke jagatakse.

Täpsustavat infot jagab haridusspetsialist Marju Must telefonil 435 0124 või e-aadressil: marju.must@viljandivald.ee

Valla arengukava projekt ootab parandusettepanekuid kuni 30. novembrini 2014.

Palume esitada ettepanekud aadressile viljandivald@viljandivald.ee. Arengukava töövõimendusega on võimalik tutvuda valla kodulehel <http://www.viljandivald.ee/arengukavad>. Samas avatud ka foorum ettepanekuteks!

Helmi Juksaar – auväärses vanuses vanaproua

Oktoobrikuus oli suur rõõm ja au külastada Karulas Helmi Juksaart ja tema peret vanaproua Helmi 105. juubelil. Seda võib juhtuda vaid üks kord elus. Helmi Juksaar on maakonna kõige vanem inimene.

Helmi vanemad on sündinud Paistu kihelkonnas Kalvre talus, hiljem kolis pere Põlvamaale ning Helmi on sündinud Moostes 1909. aastal. Vanemad olid ettevõtlikud, kaupmeheloomuga ja rentisid poodi Rasinal, olles seal ise kaupmehed.

Helmi Juksaar sündiski Rasinal Rāgo talus mis tollal jäi Ahja, nüüd siis Mooste valda. Mehele läks aga Helmi Jukka tallu. Helmi rääkis, et ta on alati armastanud maaelu ja maatööd.

1949. aastal sai Helmist nn. rahvavanlane ja pere viidi Siberisse Omski oblastisse. Helmi mees oli kinni viidud juba 1944. aastal, kuna ta oli omakaitstes. Talle mõisteti 10 aastat. 1954. aastal läks ta pere juurde Omskisse.

Siberisse viimise ajal oli peres 4 tütart – 14-, 12-, 9- ja 6-aastased. Siberis töötas Helmi lüpsjana, tal oli 12-pealine grupp. Tagasi Eestisse tuldi 1957. aastal ja seejärel viis elutee Otepää kanti Tamme tallu, mis asus 2 km Elva suunas Kastolatsi külas.

Helmi mees suri 72-aastaselt 1980. aastal. Tänapäevaks on manala teele läinud ka Helmi vanem tütar.

Foto: ENE SAAR

Neli põlvkonda koos, vasakul tütar Aime

Praegu elab Helmi oma tütre Aime ja väimehe Adu Johanson juures Karulas juba 1997. aastast. Tal on 4 last, 7 lapse last, 12 lapselapselast ning 3 lapselapselapselast, seega 26 järeltulijat.

Lapsed iseloomustavad oma ema nii – ta on ääretult aus ja õiglane, maaelu armastav ja hooliv inimene.

Kodu soe ja armas õhkkond, hoolimine ja soe suhe emaga tegi külaliste, sotsiaalspetsialisti Kätlini ja vallavanema

südame soojaks. See on just see, mida me tänases elus kõige rohkem vajaksime ja mis hoiaks ja kaitseks meid. Hea, kui on olemas keegi, kes tõeliselt hoolib ja hoiab! Ja Helmi pere seda on, eks seepärast vanamemmel ka pikk elu seljataga.

Soovisime memmele südamest ilusat sünnipäeva meie valla rahva poolt ja kogu perele jõudu ja edu töödes ja tegemistes!

Ene Saar

VILJANDI KÜLADE III ÜMARLAUD

**30. novembril
algusega kell 12
Heimtali mõisamajas**

Oodatud on külavanemad ja seltside eestvedajad ning muidu aktiivsed kodanikud valla kõikidest piirkondadest.

19. oktoobril toimunud ümarlaul jõuti arutada oluliste dokumentide eelnõusid ja koorus välja mõte, et oleks vaja katusorganisatsiooni, kes võtaks eest vedada suure valla külade ühitegemised. Kavas on valida sellele juhtgrupp ning arutada edasist tegevuskava.

Peale koosolekut järgneb 1. adventiküünla süütamise ning tegevused töötubades. Pakutakse jõuluteed ja -näksi. Kui kellelgi on mõni hea idee või oskus, mida sel päeval kogukonnale pakkuda, siis võiks kohe teada anda.

Rohkem infot tel 5620 8466 (Urve Mukk) ja 526 8588 (Marko Vilu).

Kuldpulmad Valmas

26. oktoobril 2014 pidasid oma kuldpulmi Viljandi vallas, Valma külas, Ruusaauugu talus elavad Helju-Rosilda ja Voldemar Palover. Nii asjaosalistele enestele kui ka pulmalistele oli päev üsnagi tihe. Lõuna ajal koguneti Viljandi Pauluse kirikusse, kus peeti asjakohane kuldpulma jumalateenistus ning tuletati meelde 50 aastat tagasi antud "JAH" sõnu. Samuti võttis kuldpulmapaar vastu paljude kaasteeliste, sugulaste ning Valma külarahva õnnitlusi.

Sellele järgnes pulmarongi sõit Jõeoru Villasse, kus jätkus pulmapidu – söödi, joodi ja peeti pulmakõnesid. Ka "kibe-kibe" oli omal kohal. Tore, et kuldpulmapaar oli igati traksis ja pidas peole kenasti vastu.

Soovime kuldpulmapaarile tugevat tervist, elurõõmu ja tarmukaid vanaduspäeva imekauni Võrtsjärve kaldal Ruusaauugu talus veel paljudeks aastateks!

Valma külarahvas

Foto: ANDRES SAVI

Hingedepäev Tännassilma kirikus

Mälumaastikul öitsevad meelespead,
sini-sinised otskui taevas.
Oma väga-väga kalleid ma meeles pean
nii rõõmus kui vaevas.

/Aino Saadik/

On väga pikk traditsioon. Juba palju aastaid kogunevad Tännassilma küla ja lähiumbruse inimesed 2. novembril – hingedepäeval – Tännassilma Püha Vaga Arseni kiriku võlvide alla. Tullakse, et üheskoos meenutada oma kalleid lahkunuid, aga ka et saada kontakti oma enda hingelinnuga, kes meie igapäev sees rapsib. Pikkadel pimedatel sügisõhtutel peaksime enesele teadvustama, et igapäev on antud hing, mis tuleb kunagi tagasi anda. Loodus ja elu pakuvad meile võimaluse pöörata tähelepanu oma tegelikule olemusele ning leida aega iseendi jaoks. Me peaksime tegema

valiku, kas anname hingele aega praegust elu nautida või mitte. Oluline on leida aega enestele ja oma lähedastele.

Tännassilma rahvamaja, Kalmetu kooli ja Tännassilma küla entusiastlike elanike eestvedamisel toimub igal aastal hingedepäeva kontsert-mõtisklus, kuhu inimesed tulevad, et väljendada oma tänu elu eest, mis meile kõigile on kingitud. Sellel aastal pakkusid hingematvalt ilusat muusikat ning kurb-mõtlit luulepalasid Kalmetu kooli praegused inimesed, Kalmetu kooli vilistlaskoor ja külalised Lähelt, naisansambel Lähtepunkt. Esinejad jutustasid oma ülesastumistega lugusid rõõmust ja murest, sõprusest, armastusest, kodust ja teeleminekust, ootusest, üksildusest, leinavalust. Need olid lihtsad lood, need olid me kõigi tõsielulood. Lisaks soe tee ja kõikjal hubisev küünlaavalgus.

Kohaletulnuid oli palju. Usume, et igaüks leidis selle, mis just tema hinge kõige enam puudutas, mis kõrvadesse kumisema ja südamesse helisema jäi. Loodame, et igaühel oli ka killuke aega vaadata iseenda hinge sisse ning pidada salanõu nende kallite hingedega, kes kaugel ära. Vahest ehk ajal, kui peale kontserti lõppu kõik koos, kandes pihkudes põlevaid küünlaid, läksime Tännassilma kalmistule. Igaüks sinna, kus just tema hingel oli hea.

26 aastat oli Tännassilma kiriku hingedepäeva muusikapõimiku eestvedajaks muusikaõpetaja ja oma kodukoha tulihingeline patrioot Allar Jakobson. Nüüd, 27. korral, korraldasid sõbrad ürituse tema mälestuseks.

**Sirje Pöder
Pille Sihver**

Hingedepäev

Aeg on hinnalisim, tagasipöördumatu aare, mis meile kasutada on antud.

Novembrikuu esimesel nädalal tähistab õhtumaine kultuuriruum hingedepäeva ehk surnute mälestamise päeva.

Keegi on kirjutanud: “Kord algas iga inimhinge elu ja kord jõuab see lõpule. Ja ükskord lõpeb võrguniit kusagil sõlmes...” Ja mismoodi peab inimene selle sõlmeni jõudma? See on küsimus, mida igaüks endale aegajalt esitab ja püüab vastuseid leida. Meis kõigis on peidus teadmine surma paratamusest.

Kogu elu koosneb osadest ja ringidest, mis meid nii ümbritseb, kui seob ja lahutab.

Me käime teel ja jätame kas nähtava või nähtamatu jälje. Aga jälje kindlasti.

Kõikidel rahvastel ja kultuuridel on austus esivanemate suhtes. Sellesse on talletatud nii lootus kui usk. Kollektiivne surematuse mõte. Esivanemate austus, kultus, kombestik, traditsioonid – need on siiski suunatud tuleviku suunas.

On olemas mõte, mida ei saa hävitada ega teha olematuks.

Peaaegu kõikides usundites on olemas ettekujutused surmajärgsest olemisest. Teispoolsus.

Erinevatel tsivilisatsioonidel ja aegadel

on olnud erinevaid arusaamad teispoolsest aga ühine on siiski püüdlus igavese elu suunas.

Uku Maasing arvab, et inimene on ainus olend, kes mõistab surma paratamatust, selle müstilisust ja seletamatust. Ta lisab, et see teadmine on antud selleks, et inimene oleks inimene ja mõistaks omaenda vastutust temale kingitud aja eest. Bulgaaria rahvasõna ütleb: lahkunu vastutab Jumala ees, elav inimene teiste ees.

Süüdatud tuhanded küünlad on elavate vaikne austus kõikidele lahkunutele.

Rohtuda võivad küll enamus radadest, kuid mälestus jääb.

Roland Tulik

Ettenägemise suur kunst

Paratamatult tuleb elus ja arengus teatud aegadel üle vaadata olemasolev. Seda teeme üksikinimesena, perena ja laiemates rühmades. Plaanitavad muutused külvavad mõnel pool juba mõttes ärevust, teisel neid oodatakse, paljud jäävad ükskõikseks. Viljandi valla koolivõrgu korrastamise kavaga on olnud küllap samamoodi. Kõrvaltvaatajana laiemas mõttes, kuid vanas Kõpu kihelkonnas ligiolevana räägin Puiatu rahva murest oma kooli ja kogukonnakeskuse tuleviku pärast. Ühelt poolt toetan ise asjade mõistlikku rakendamist ja ühendamist, teisalt näen, et ettenägemise kunsti osas oleme sageli puudulikud ja liialt orienteeritud materiaalsele, mis on terve elu kujundamisel ainult üheks osapoolaks. Unustame tihti, et raha on siiski vaid vahendiks millegi muu elluviimisel. Kui taotleme nähtavat eelarve kokkuhoidu, siis tuleb põhjendada, mille jaoks on see vajalik ja leida kompromissid edasiseks – arvestades, et anname võib-olla midagi jäädavalt ära ja lõhume aja jooksul toimiva keskkonna. Kui taotleme rahva ühtehoidmist ja elu põhiväärtuste nähtamatut püsimist, siis tuleb sageli üksteist kuulates järele anda, loobuda ja koostada ühistegevuse kava nii, et see säilitab põhilise, kartmata enam kaasata uut. Esilekerkinud Puiatu loo taustal saabki küsida: kas eesmärgiks on raha kokkuhoid või kohaliku elu arendamine. Mujalgi näeme, et kaalukauss langeb tavaliselt esimesele.

Üheks kompromissiks on vähendatud

mahus või muudetud kujul edasitõõtamine. Kuid eesti inimesele ei ole vaja enam ammu seletada, mis on millegi laadne toode. Teame: see on nagu päris, aga odavam; näeb hea välja, petab ära, kuid on lühiajalise efektiga. Kui toidust rääkida, siis kõike nagu oleks, aga kehale vajalikku toiteväärtust ei ole. Pikemas perspektiivis on asi tervisele, st. elukvaliteedile halb. Seevastu on ehtne toode isegi värvimata kuues elu igapidi hoidev ja toetav. Säästmise innus pakutakse sageli millegi laadseid tooteid – ka hariduses, kasvatuses, inimsust hoidvate väärtustegi puhul. Nii tekivad sageli pettumused, minnalaskmised, ükskõiksus ja topeltmoraal. Väikeste maakohtade elukorralduses on samuti näha nii ehedat elu ennast kui juurutatavat ersatsi. Mõlemal juhul asi justkui toimib, kuid pikemalt võttes pigem häabub. Väikekoolide vajalikkuse ja kogukonnakeskuste säilitamise jaoks peab selles valguses leidma mõjuvaid põhjendusi – kummalisel kombel tänapäeval ilma enam ei saa. Aastaid on kestnud selline võitlus üle Eesti ja on näha-teada erinevaid teid ja tulemusi selles vallas. Kõikjal on esmane kohalike inimeste endi aktiivsus ja kaasamõtlemine, seejärel koostöö ja hea tahe (eeldab teise kuulda võtmist ja vajadusel enese õiguse taandamist!) erinevate osapoolte vahel kasvõi koolivõrgu korrastamisel. Nii on selge, et meil ei ole vaja ka mingit kooli- või lasteaia- või raamatukogu- või külamaja-laadset toodet, vaid ehedat ja päris asutust ennast: selleks, et maal oleks

pikemas perspektiivis võimalik elada ja kasvada.

Puiatu väike kool tähistas eelmisel aastal 225. aastapäeva. Selle aja sisse mahub väga erinevaid ja ka väga raskeid aegu, mitmeid muutusi. Kool on tänaseni püsinud ja tal on omad suured eelised just sellisena teiste kõrval. Tasub mõelda ja julgus kokku võtta selleks, et hariduselu siin jätkuks, sest just sellised väikesed paigad on turvakohaks väga paljudele lastele ja peredele. Läbi praeguse ülipraktilisuse ja närvilise ajastu peab ka meie põlvkondadel olema vaimujõudu ja tarkust oma elukvaliteedi tagamiseks ja säilitamiseks. Elu maal või mistahes muus kogukonnas on alati pika perspektiiviga lugu ja mõnikord tuleb julgelt vastu seista ka lõppkokkuvõttes mõttetuks osutuvalle kiirustamisele-sulgemisele-ühendamisele-väidetavale säästmisele. Praegu ei ole ette teada, mida tehakse ressursidega, mis näiteks ühe kooli sulgemise järel üle jäävad. Kas mõistmine ja edaspidine kokkulepe võimalikult hea uue elukorralduse suhtes on kerge tulema või on see üldse võimalik kui inimesed lahkuvad? Või tuleb tugevama võidu järel ainult leppida, naheks üha levinumat ükskõiksust? Kogudused ja teised kodanikeühendused tegelevad ühiskonnas palju selliste tekitatud probleemide lahendamisega. Hea, kui see oleks ennetatud ja tõeliselt väärtuslik meie elus saaks esile seatud ühistes mõtetes ja tegudes.

Hedi Vilumaa,

EELK Kõpu Peetri koguduse õpetaja

Lusikapäev Ramsi Vaba Aja Keskuses

1 novembril toimus Ramsi Vaba Aja Keskuses vallavanema vastuvõtt meie kõige väiksematele – aprillist augustini sündinud laste peredele.

Traditsiooniliselt anti meie kõige pisematele valla poolt kingituseks hobelusi. Tere tulemast Viljandi valda! Järgmine "Lusikapidu" juba jaanuarikuus.

Lusikapäeval tehtud perepildid saab kätte vallamajast teabespetsialisti Edith Pruuli juurest.

Foto: RAIVO LAIDMA

Piltnikukartjast härjavõitleja

See lugu on mehest, kes ehitas üksi ühe suve jooksul elumaja, lauda, sauna ja kuuri, istutas õunaaia, kaevas kaevu, tegi põllutööd ja kõik muu vajaliku. Kes oli alati abivalmis, helde käega, muheda jutuga ning vahel tundus, et mõistis isegi loomade ja lindude keelt. Aga ka mehest, kes kartis pildistamist ja pildiaparaati, sest nii võis jääda osake temast sinna aparaadi sisse ja ta ei ole enam täiuslik... Selline mees oli üks minu naabrimees, Lepiku talu rajaja – Jaan Mikk (1889–1968).

Jaan oli sündinud kuuelapselises peres, Vasara külas Muheli talus. Käinud kaks aastat Anni külakoolis ja oli tavaline tolleaegne maapoiss, kellele kodus õpetati selgeks kõik tööd, mis maal elaval inimesel teha tuli, et elus läbi lüüa ning et ennast ja oma pere sai tööga ära toita. Edasi jätkusid sulaseaastad teistes taludes ja ka mõisapõldudel, kuid peamiselt käis Jaan ehitustöid tegemas ehituskirves, saag, vesilood kotiga seljas ja kokkukäiv tollipulk taskus.

Nagu kõigil tolleaaja poistel, tuli ka Jaanil minna sõjaväkke, et vene tsaari teenida. Ta ise ikka rääkis vahel, et oli Soldino pataljonis sõjapidamist õppinud ning sealt edasi tulnud koos vend Mihkliga juba I ilmasõtta minna. Tol ajal oli komme, et enne nekrutiks võtmist aga anti mingi töö teha. Nõnda sai Jaan ülesandeks ehitada Uusna Vallamaja juurde kartsamaja, sest ka sel ajal mehed kõrtsis vahel liigtarvitasid seda hundijalavett, ärplesid ja kaklesid ning võib-olla nii mõnigi läks siis öösel koju räuskama ja veel oma naisele-lastele ihuuhutlust jagama...

Olgu siinkohal öeldud, et tol ajal võis vallavanem korarikkuja paariks päevaks nõ soolaputkasse istuma panna. Aga et ei oleks karistuse kuritarvitamist, siis pidi vallavanem isiklikult kinniistujale vee ja leiva kätte andma. Kartsast lahti lasta tohtis aga vaid hommikuti, sest siis seadis karistada saanud mees sammud kodu poole mitte uuesti kõrtsi.

Võlur Miku Jaanist poliitik Mikojanini

Jaan sai Lepiku talu koha minu vanaisalt, Hans Kikaselt üsna odavalt, olles Adoni karjamõisas sulasena töötades seda vägagi õigustanud. Nagu juba eelpool öeldud, oli ta lahtiste kätega töömees, kes meisterdas kõik tarviliku ise, tööriistad, majapidamistarbed jne. Vanutas villast vilte, õmbles nahad ümber, aretas roose, pookis õunapuid, ploome jne. Valmistas puuämbreid, pütte, punus korve.

Jaan oli väga poliitikahuviline. Kuna tema oma kodus puudus elekter, seega loomulikult ka raadio, siis käis ta peale II ilmasõda õhtuti Adonis "Ameerika Häält" kuulamas ning muid maailmaasju arutamas. Kui Moskva Mikojan F. Castrole külla

Jaan Mikk 1889–1968

sõitis, ütles Miku-Jaan, et vaat kus valetavad, mina ju siin, said kõik naerda.

Vahel tundus, et ta oli nagu muinasjututegelane. Tema mütsisirmile lendas linnuke, kui ta korvi punus või paitas sabaga pöske öla peal istuv orav. Jaan teges ka mesilastega, kes teda mitte kunagi ei rünnanud. Allakirjutanu nägi ise oma silmaga, kui Jaan rahulikult kaitsemaskita mesitarude juures toimetas.

Jaan oli ka jahimees. Öeldes sealjuures, et loodust on vaja "kohendada", muidu metselajad hakkavad hävitama inimest. Ta parkis ise loomanahkasid ja valmistas nahast pastlaid. Ta tegi ka lindudest ja väkeloomadest topiseid. Näiteks istus toaseinale kinnitatud puuksal orav, aga niidiotsas hõljusid kanakullid ja teised linnud.

Ta oli ka küla lihunik, eriti palju tööd oli tal muidugi jõulude ajal. Aga kohitses ka pörsaid ning määris pärast haavad joodiga üle. Puhus sea kusepõied täis, pani herneid sisse, nii said lastele mänguasjad. Jaani naine Anna oli küla tuntuim torditegija, laia jutu ja kõlava häälega.

Kui vaja, ajas Jaan ravi otstarbel ka puskarit, olles ise sealjuures karsklane nagu kõik tema vennadki. Jaani kõige vanemat venda Mihkel Mikku aga valiti mitmelgi korral vallavanemaks või volikogu ette. Vahel olid need ametid isegi ühitatud, sest tavaliselt valiti ikkagi vallavanemaks inimene, kes oli mitte ainult lugupeetud ja aus, vaid kelle majapidamine oli ka alati hästi korras. Palgeline koht vallas oli ainult sekretär-kirjutajal.

Mõnikord aga mängis Jaan lõotsa ja laulis vanu soldatilaule ning jutustas elust ja inimestest. Tema lugudes oli alati nii palju huvitavat, et meie poistega kõndisime tal ühtelugu järel, et neid jutte kuulata.

Jaani õkva ütlemsed

Jaan oli külapeal tuntud ka oma väga heade ütlemistega, mis olid täpselt ja

omapäraselt välja öeldud. Näiteks, kui keegi jäi koolis klassi kordama, siis selle kohta lausus Jaan; "Poisi teadmised olnud nii roostes, et jäätud teine veel aastaks oma teadmisi haljastama." Või peale oma esimese lapselapse sündi; "Tüdruk olla kui õkva oravapesast tuudud", sest nii punane oli selle lapse juuksevärv. Aga kui järgmisena poisslaps sündinud, siis öelnud Jaan, et olla poisitimukas kodu tuudud. Kui aga rääkis säbuski tegemisest, siis jälgis ikka kelmika pilguga kuulajat. Olenemata pidevast suitsutõmbamisest, oli hääletämbur mahe.

Vahel Jaan ikka uhkustas külarahva ees, et võttis endale pea veerandsada aastat noorema naise, et oleks keegi, kes teda kunagi mataks. Kahjuks oli aga Viikatiimees omatahtsi lahkumisejärelkorda muutnud, nii et Jaani naine, Anna, lahkus mõni nädal varem, kui Jaan igavesse unne läks, saamata isegi naise matusel olla.

Kooli asemel metsa

Jaanil ja Annal oli ainult üks laps, poeg Heino. Poisil ei olnud kooliskäimine üldsegi meeltemööda. Kui teised külalapsed kooli läksid, siis läks ka Heino koolikott seljas uksest välja, aga mitte kooli, vaid lähedalasuvasse metsatukka. Seadis end seal kannule istuma, keeras tubakalehest, mis oli isa tagant pööningult kaasa võetud, pläru ette ja popsutas seda ning jälgis, millal teised lapsed hakkasid koolist koju minema. Siis hakkas ka tema kodu poole kõmpima.

Kodus aga tabanud ema ära, et poiss ei olnudki koolis käinud, sest asjad kotis olnud täpselt niimoodi nagu ta need ise sinna hommikul oli pannud. Tekkis suur pahandus, aga selle peale nähvanud Jaan: "Mis sa siin poisiga tõreled?! Parempane talle ruttu soe supp ette ja siis koikusse magama. Poiss niigi metsas külma näinud."

Nii jäänudki poisi hariduseks neli klassi. Heino ise aga arvanud asjast niimoodi, et teised olla end lihtsalt lolliks õppinud ...

Kõhimise eest Siberisse

1950-ndate aastate algul, kui meie pere oli kulakuteks tehtud ja kõik oli ära võetud ning süüa ei olnud pea midagi, siis tulid ikka Jaan ja Anna hilisõhtutel petrooleumlatern kätte otsas meile külla. Annal oli põlle alla taskusse peidetud tangukotike või pärgamentpaberisse mässitud lihatükk, Jaanil aga kasukataskus meepurk.

Jaan kõhkles ka korra. Kui 1949. aasta 25. märtsi öösel külapeal inimjahti peeti, tulnud naabertalu Vindla peremees, Ants Kuuskmäe, Lepiku talu sealauda peale end varjama. Tal hakanud oma metsatukas varem valmis kaevatud augus hirmus külm. Ants põdenud tuberkuloosi ning kõhimist kuulnud Jaan ajanud ta sealt minema, et nii võidakse äkki tedagi Siberisse saata. Vana Kuuskmäe peetigi Lepiku talust lahkudes tee peal kinni, kodust võeti kaasa ka tema naine ja nii lõppeski selle saksa-aegse vallavanema, varem Anni koolis õpetajana töötanud mehe elutee paari aasta pärast Siberis. Seda nõrkusehetke kahetses Jaan elu lõpuni.

Mees, kes kartis piltnikku, läks võitlusse ründava härjaga

Aga kui ma jätan nüüd kirja panemata alljärgneva loo, olen ma Miku Jaanist rääkides lausa kidakeelne olnud. Kui seda lugu ei oleks rääkinud minu isa paljudele ja mitmeid kordi, siis ma ei oleks seda uskunudki. Ka Jaan ise rääkis sellest vahel, aga mitte kunagi suurustades.

See juhtus 1940. aasta suvel. Minu isa, Jaan Kikas, pani Adoni talu sepikoja juures pooleteise aastasele pullile rõnga ninna. Pull aga tõmbas end lahti ning jooksis hüpatas Lepiku talu suunas, kus selle peremees Jaan oma musta ruuna kehtas. Pull tormas algul hobusele kallale ja siis ründas Jaani. Kuigi isa proovis nii kiiresti kui võimalik pullile järele joosta, ei jõudnud ta looma takistama.

Siis nägi isa, kuidas Jaan tegi hüppe ja haaras kätega pulli sarvest, sooritas äkilise pöördliigutuse ning pulli jalad olid taeva poole. Selleks hetkeks jõudis ka minu isa kohale ja paari meetrise lati küljes olev lõks sulgus pulli ninarõngasse. Hobune oli saanud ühe sarvelöögi makku, nii et hiljem oli vaja loomatohtri abi, meestel ainult kriimustused ja sinikad, mis peagi kadusid, aga terveks eluks meenutamist jäi.

Mina isiklikult pean seda küla seni aegade kõige säravamaks meheteoks. Mõeldagi vaid, umbes 70-kilone mees murrab maha 500–600-kilose pulli!

Siit, mehed, ärge lööge araks, et püksid märjad – on Eestimaa mehed karuga võideldeski võitjaks tulnud, nende hulgas ka Peipsitaguste kahejalgetega.

Ilmar Kikas
Adoni

Raamatukogupäevad Ramsi raamatukogus

20.–30. oktoobri vahelist perioodi alustasime 21. oktoobril kell 13 ettelugemisega. Lugesime "Lotte olümpiaraamatut", sest selle aasta deviisiks oli "Spordi ja liigu". Jutukuulamisele järgnes piltide värvimine raamatu "Lotte ja tema sõprade mängud" ainetel (värviraamat, millest pilte paljundasime). Üritus lõppes morsi joomise ja küpsiste-kommide söömisega.

23. oktoobril tähistasime "Eesti raamatupäeva" näitusega erinevate kirjastuste poolt väljaantud raamatutest.

24. oktoobril kella 14–16 toimus raamatukogus kohtumine Hilja Lumistega, kes huvitavalt ja kaasakiskuvalt jagas reisimuljeid Iraanist. Kohtumisel kõlas reisilt kaasatoodud plaadilt vaikne muusika, lauda kattis traditsioonilise mustriaga lina, millel tutvumiseks toodud kohalikud suveniirid ning maiustused, mida ka lahkesti maitsta paluti.

Üritusega kaasnes näitus ka teisi maid ja rahvaid tutvustavatest raamatutest.

Mardipäeval Tänassilmas

Esti rahvakalendri tähtpäeva 10. novembril teame mardisantide ehk martide ringijooksmise tõttu. Tännassilma rahvamaja “Röömsameelsete klubil” on saanud traditsiooniks sügisese lõikuspeo jätkuna tähistada üheskoos mardipäeva. Pärast lõunat oli siin vilkalt liikumas näha habemikke ja karvaseid mardisante, kes olid riietatud musta värvi rõivastesse, ei puudunud ka pahupidi pööratud kasukas.

Rahvamaja perenaine Pille Sihver kutsus mardid sombuse ning jaheda ilma eest lahkelt sisse, kus hakati mardilaule laulma, regivärsse lugema ja marditantsu

lööma. Pärast lustimist istusime traditsioonilist marditoitu maitsma. Tõsi küll, mardihane asemel oli väga maitsev kukuliha, ei puudunud ka hapukapsad ning omatehtud küpsetised.

Mardipäeva tähistamine tõi elevust ja rõõmu koduküla pensionäride lühikestesse sügispäevadesse.

Lahkudes soovisime rahvamaja perle head viljaõnne, head karjaõnne, head, pruudi- ja peiuõnne ning edu kultuuri edendamisel. Kohtumiseni järgmisel aastal.

Anne Meiesaar
pensionär Tännassilmast

Pärsti küla seltsielu

Oktoobrikuus, kui maarahval suurem osa välistööd tehtud, on aktiivne külarahvas leidnud aega ühiseks kooskäimiseks Pärsti mõisamajas.

13. oktoobril algas kuues hooaeg koos käia Pärsti käsitööringil Jana Kikkase juhendamisel. Esimesel korral pidasime edasise tegevuse plaani. Esmaspäeva õhtuti kella viie ajal kogunesime Pärsti mõisamaja teisel korrusel olevasse käsitöö ruumi ja alustasime kingituskarpide ja muude esemete tegemiseks jõuludeks ja jõulupeo loterii jaoks.

Lapitehnika on läbiv teema meie ringi töös olnud nii suurte kui väikeste esemete puhul.

Kõrvalruumis on üles seatud erineva laiustega kangasteljed, mille taga naised õhtuti tegutsevad. Ka kodudes tehakse palju ilusat käsitööd. Kes ei oska, see otsib abi raamatukogus olevatest raamatutest ja ajakirjadest ning teistelt, oskajatelt. Alati on käsitöö näitused huvitavad ja vaatamist väärt olnud.

Lauri Sommer

Oktoobrikuu nädalavahetustel alustas uut hooaega ka Pärsti näitering ja hakati õppima külapeo jaoks näidendit “Jõulud Väljaotsa talus”, kus on tegevad lapsed ja täiskasvanud.

Uuel aastal valime uue repertuaari ja jätkame proovidega.

Maie Kirt ootab lauluhuvilisi naisansamblist. Pille Rego töötab repertuaari valimisel.

Pärsti külaselts on käinud koos nii raamatukogus kui ka mujal aastaringelt juba 15 aastat, kord või kaks kuus. Aktiivsed liikmed ja head lugejad on osa võtnud raamatukogu korraldatud kirjan-

dus- ja teemaüritustest. Tähistanud oleme ka rahvakalendri tähtpäevi ja olulisi sündmusi. Ära ei ole unustatud ka osavõtjate sünnipäevi.

28. oktoobril algusega kell 12.30 oli jällegi põhjust Pärsti saalis kokku saada, kuna külla tuli kirjanik ja muusik Lauri Sommer, kes rääkis oma elust ja loomingu klaveri taga mängides ja laua taga seinale pilte näidates. Kirjanik paelus kuulajaid ja ta andis esitatud küsimustele põhjalikud vastused. Siia kirjanikuhärra pilt! Ja kui ikka väga vilets, jätame välja!

Pärsti raamatukogus kohvilauas jätkus juttu ja oli võimalik saada kirjaniikult autogramm tema viimati ilmunud raamatusse “Sealpool sood”. Erinäolise ürituse eest olid osavõtjad väga tänulikud ja Lauri Sommeril oli hea meel sooja vastuvõtu eest.

Iga kooskäimine ja ühised ettevõtmised annavad osavõtjatele energiat ja rõõmsat meelt.

Olga Sööt
Pärsti raamatukogu juhataja

Kalmetu Põhikool – 144

Kalmetu kool tähistas 4. novembril oma 144. sünnipäeva. Suure juubeli ootuses võtsime sellel aastal rahulikult.

Meie kooli sünnipäev ja uue valla sünnipäev on peaaegu samal ajal. Eelmisel nädalal kirjutasi meie lapsed sünnipäevadeks luuletusi ja iga klass joonistas pildi teemal "Minu kodukoht 20. aasta pärast". Küläs käis meil ka abivallavanem Sulev Kannimäe.

Meie koolis on pikaajaline kooli aastapäeva jooksu traditsioon. Jookseme alati mõned päevad enne kooli sünnipäeva. Nii ka sellel aastal. Reedel, 31. oktoobril enne kolmandat tundi jalutasime kõik koos kooli esimese asukoha juurde Ümarikul. Seal andis kooli direktor Andres Savi stardi sel aastasele jooksule. On väga tore osaleda ühel jooksul korraga kogu kooliga. Jooksid kõik õpilased ja mõned õpetajad ka. Raja pikkus on 2,8 kilomeetrit. Praeguse koolimaja esisele finišipaika jõudis esimesena Jan-Villem Jamnes 8. klassist. Tüdrukute võitis tema klassiõde Raahel Poolakese. Nüüdseks on nad mõlemad koolijooksu

Meie koolil on pikaajaline aastapäevajooksu traditsioon.

mitmekordsed võitjad. Nooremate klasside lastest olid kiireimad Mirle-Merlin Järs 3. klassist ja Kalle Raidmäe 4. klassist. Kohe jooksu järel tehti võitjatest kooli kivi juures pilti ja nad said kätte rändkarikad.

Sünnipäeva päeva tähistasime foto näitusega kooli vanadest majadest ja aktusega. Aktuse algul lugesin omaloomingulise luuletuse meie armsast koolist. Direktor tervitas koolipere ja luges ette kooli kroonikat. Ka see on juba pikk traditsioon. Seejärel tantsisid suured ja väikesed tantsijad kantritantsu, esines mudilaskoor ning neidude ansambel. 6. klass esitas näidendi Kollide koolis ning aas-

tapäevajooksu parimad said kaela medaleid. Iga klass luges ette ühe oma eelmisel nädalal kirjutatud sünnipäevaluuletuse ning tutvustas pilti tulevikukodukohast. Pildid ja luuletused seati sealsamas meie ees kompositsiooniks. Nii et aktuse lõpuks sai neist üks vahva lillekimp meie imearmsale koolile ja vallale ka. Tegelikult küll mitte lillekimp, vaid ikka pildikimp. Aktusele järgnes pidulik lõunasöök. Seejärel jätkus päev tavapärasel rütmil.

Palju õnne, kallid Kalmetu kool! Palju õnne Viljandi vald!

Anne-Ly Mutli, 7. kl õpilane
Sirje Pöder, õpetaja

Koolis peaks huvitav olema! Ja ongi!

Haridus- ja Teadusministeerium on ellu kutsunud algatuse Huvitav kool, et peegeldada ühiskonna ootusi koolile ja haridusele ning muuta Eesti kool huvitavaks õpilasele, õpetajale, lapsevanemale, hariduse toetajatele ja sõpradele.

Kool on huvitav, kui seal on huvitav olla ja tegutseda nii õpilastel, õpetajatel kui ka lapsevanemate arvates. Meie oma koolikogukonnas oleme nii mõnedki asjad enda jaoks selgeks mõelnud. Püüan neid seletada.

Esiteks – kooli roll teadmiste edastamisel on oluliselt muutunud. Enam pole ta ainus paik selleks.

Pigem vastupidi: kooli- ja tunniväliselt saab noor inimene hoopis rohkem teadmisi, kui klassis istudes.

Esimese veerandi jooksul said enamus meie õpilastest osa looduskooli haridusprogrammidest. Need on midagi enam kui "ainult" puhas looduse tundmaõppimine, pigem on nad hästiõnnestunud elu jaoks vajalik haridus. Keskkonnaharidus tähendab inimeste ärgitamist iseendasse vaatama ja oma kultuurilist tausta teadvustama, mõtlema ka sellele, kuidas me oma ümbruskonda suhtume ja seal käitume. Sellest lähtudes saab inimesi motiveerida keskkonnateadlikult käituma.

Traditsiooniks kujunenud karjäärinädalal mõtisklesid ja tegutsesid õpilased ametite temaatikaga läbi kirjanduse. Kolmas kooliaste pani ennast proovile eelkuts-

voistlusel Kalmetu oskaja. Esimese veerandi klassidevahelises võistluses Kuldvillak said lapsed teada nii mõndagi tööelu maailmast. Rajaleidja keskuse karjäärinõustaja toetas õpilastega Jobpics töötubades. Jobpics on pildidel põhinev ametialaste huvide väljaselgitamise vahend. Üheksandikel on kokku lepitud karjäärinõustamine keskuses kohapeal. Kõikide nende tegevuste eesmärk on karjäärirõppe loimimine tunniväliste sündmuste ja tegevustega ning nõustamisteenuste vahendamine õpilastele.

Oleme arvamusel, et osalemine erinevatel olümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel ning seeläbi ka kooli esindamine on üks hea õppimise vorm. Siinkohal nimetan ära ka paremaid saavutusi. Abi ABC võistluse III koht, võistkonda kuulusid Jan Pöder, Erik Ivar Haav, Virge Järs ja Anne-Ly Mutli. VI klasside maakondliku õpioskuste olümpiaadi IV koha said Merilyn Vandrecht, Marta Poolakese, Marta Siirus, Hendrik Juhkamsoo ja Kristjan Kändla. Vabariikliku e-ettevõtlusviktoriini kahe tuhande osaleja hulgas saavutas Jan Pöder 68. koha.

Poiste jalgpalli maakondlik IV koht. Meeskonnas mängisid Steven Roosimaa, Markus Mälk, Janar Bergmann, Remi Joosep Jürgens, Martin Karv, Jüri Kallaste, Jan Pöder, Ruudi Rang, Markus Vaher ja Sören Marandi. Tüdrukute jalgpalli maakondlik II koht. Naiskonnas mängisid Liisa Maria Aasa, Marta Poolakese, Kristiina Sagevus, Virge Järs, Anne-Ly Mutli,

Meeri Tultsev, Hanna Poolakese, Kersti Telkinen, Johanna Uuemäe ja Moonika Raidmäe. Mõlemad võistkonnad kutsuti osalema ka vabariiklikesse liigadesse.

Meie noorkotkad koos kehalise kasvatusõpetajaga võtsid osa võistlusmatkast "Kuperjanovlaste rada 2014". Raja kogupikkus oli kuni 40 km. Võistkonnal tuli liikuda jalgsi maastikul ning täita tal- le antud ülesandeid. Võistkond pidi kogu matka jooksul hakkama saama stardist kaasa võetud vahenditega ja ilma igasuguse kõrvalise abita.

Teiseks – mittemidagitegemine (igavus) tapab. Kõige enam pahandusi tehakse just siis, kui midagi muud teha ei osata.

Oleme vahetunnis "hängimisele" leidnud mõistliku alternatiivi – lõõgastumine saalivahetunnis, osalemine vahetunnivõistlustes, lõõgastumine raamatukogus või sõpradega puhketsoonis, kus saab mängida või lihtsalt jutelda. Vahetunni jooksul peaks õpilane suutma puhata mõõdund 45-minutilise pingutusest, et end uuesti koguda ja värske vaimuga tundi minna.

Kolmandaks – kool ei tähenda seda, et laps läheb etteantud rada pidi kooli ja teeb seal seda, mida tunniplaan ette näeb. Kooli peavad huvitavaks elama õpilased ise.

Huvitegevuse teemad ja tegemised jõuavad ideedest reaalsuseni õpilasesinduse liikmete aktiivsel tegutsemisel.

Meie koolis on huvitav, löö vaid kaasa!

Heljo Saar

Kalmetu kooli õppealajuhataja

UDUSÕLE SÜNNIPÄEV

10. oktoobril tähistas rahvatantsurühm Udusõlg oma viiendat sünnipäeva. Aastad lähevad kiiresti, ühe kollektiivi jaoks on seda vähe või palju? Aga publikut oli vaatama tulnud tantsunaissi väga palju. Julgen öelda, et niipalju publikut ei ole Saarepeedi suur saal mitu head aastat näinud. Võta sa siis kinni, kas tuldi tantsunaiste või Kihnu Poiste pärast aga sooja vastuvõtu omaks said mõlemad.

Viiendaks sünnipäevaks pani Udusõlg oma tantsudest kokku kava. See oli läbilõike tantsurühma aastate jooksul õpitud tantsudest, kuhu rahvatants mahtus ainult kahe looga. Rahvatantse on repertuaaris nii palju, et nendest saab teha eraldi kava.

Aga vaatajaid paelus just erinevate kostüümidega loometantsud. Tublid naised õppisid kiiresti tantsud ümber, et tantsukava tervikuna paistaks ning mida on ka publikul hea vaadata.

Meie suured tänud Saarepeedi rahvamuusika ansamblile, kes täitsid muusikaga vahepausid, sel ajal kui tantsijad riideid vahetasid. Meie tänud juhendaja Gerlile, kes tantsud selgeks õpetas ja on siia maani meie juhendaja, see ei ole kerge!

Tantsukollektiivi Udusõlg olid tulnud tervitama külalised lähedalt ja kaugelt. Suur ning maitsev sünnipäevatorit kadus imekiiresti. Tantsulusti jätkus nii tantsunaistel endil, kui ka tantsuhimulisel publikul, sest tantsida saime ansambli Kihnu Poiste saatel veel hiliste öötundideni.

Oli ütle mata tore pidu, aitäh, et olemas olete!

Tantsijatele ikka kerget jalga!

Ille Mirka

Saarepeedi rahvamaja juhataja

Mulgi sahtv tublile Viljandi valla rahvale

Moosikeetmine on mind sel sügisel mitut puhku Viljandimaale toonud. Septembris olin Olustveres hoidistemessil oma selle aasta uute hoidistega ning sealsamas korraldatud Maalehe konkursil võitsin Sõprade moosiga peaauhinna. Kui jõudis kätte Mulgi Konverentsi aeg, siis mind sinna kutsudes tögas mulkide vanem Alar Karu, et keetku ma siis mulkidele ka üks moos. Just nii ma tegingi.

Mulkidel on minu arusaamist pidi olnud ikka uhked ja lookas õunaaiad. Aga mulkides on tibake uhkeldamise soovi ka. Just sellepärast panin Mulgi sahtvi (moos mulgi keeles) jaoks potti mahlased õunad koos edevavõitu võõrapäraste mustade ploomide ja fariinsuhkuga. Nii valmis Mulgi kuue karva moos, mis koos valge kohupiima- või toorjuustuvahu ja

pohladega on just ehtsates Mulgi värvides magusroog.

Mulgi sahtvi keetsin tervituseks mulkidele IX Mulgi konverentsile, aga pakun selle tegemisõpetuse külakostiks ka Viljandi valla rahvale. Keldrisse pandud õunakaste sorteerides leiab ikka õunu, mis tahaks kiiremat väärindamist, ehk oleks siis tore katsetada selle uue retseptiga.

Mulgi sahtvi jaoks läheb vaja:

1 kg õunu
150 g kuivatatud musti ploome
300 g fariinsuhkurut
150 ml vett

Tee nii:

Õunel eemalda südamikud ja keeda koos leotatud ploomidega pehmeks. Purusta saumikseriga ühtlaseks, lisa fariinsuhkur ja keeda 5 minutit. Pane õhukindlatesse purkidesse.

Sobib hästi kohupiimakreemi, toorjuustukoogi aga ka lihatoitude lisandiks. Heade soovidega

Kaia Iva
Riigikogu liige

Eakate- ja hõimupäev Viiratsi rahvamajas

17. oktoobril tähistas Viiratsi rahvamaja kahte olulist oktoobrikuu tähtpäeva – eakate- ja hõimupäeva. Viiratsi piirkonna eakaid rõõmustasid lisaks oma kollektiividele Mulgi Marid Viljandist ja kauged külalised Venemaa avarustest. Mansi kannelt sanktvõltappi ja tantsu tutvustasid handi päritolu neiu Anna Spirjakova ja mansi päritolu Jelena Vaditšupova. Mõlemaid rahvaid iseloomustab looduslähedus. Nii oli meilgi võimalus näha mitmeid selle teemaga seotud esinemisnumbreid. Ühe tantsu ajal kaeti kogu pea, see rituaalne tants oli seotud tootemlooma – karu – kultusega. Pärimuse järgi on karu kõrgeima jumala Toorumi poeg. Toorum karistas oma poega ja saatis ta karuks muudetuna inimeste elu-olu jälgima maa peale ning vajadusel ka kohut mõistma. Kontsertkava lõppedes tervitasid eakaid vallavanem Ene Saar, abivallavanem Sulev Kannimäe ja riigikogu liige Helir-Valdor Seeder.

Uudiseid Heimtalist

1. oktoobril tähistati rahvusvahelist eakate päeva. Päeva eesmärk on meele pidada eakaid inimesi. Eakatele tähelepanu pööramine ehitab silla erinevate põlvkondade vahele, et kultuur ja traditsioonid säiliks. Viljandi vallas oli selle päeva puhul palju toredaid üritusi eakatele.

Ka Heimtali raamatukogus said kokku Heimtali küla eakad. Külla oli kutsutud spetsialist Viljandi tervisetööst, kes rääkis õnnetuste ennetamisest kodus. Kaasahaaravat juttu

ilmestasid ka humoorikad pildid. Teiseks külaliseks oli Heimtali enda küla auväärne elanik tekstiilikunstnik Anu Raud. Anu Raua lihtne jutt läheb alati südamesse, ükskõik, mis teemal ta ka ei räägiks. Sel korral tuli jutuks ka tema pärandi edasiandmine ja säilimine. Paar lõunatundi kulus kohvilauas kiiresti ja eriti tore oli see, et sel päeval sai pandud algus ka edasistele ühistele kokkusaamistele. Otsustasime, et saame korra kuus raamatukogus kokku. Nii järgneski esimesele korrale novembris teine tore kolmapäeva lõuna. Siis käis külas proua Hilja Lumiste, kes

rääkis oma reisidest Iraani ja Baikali äärde. Mõlemad paigad on huvitavad selle poolest, et sinna just tavaturistina ei satuta. Kuulasime Iraani muusikat ja vaatasime pilte mõlemast maast. Külalisel olid kaasas ka Iraanis valmistatud lauainad.

Loodan, et meie toredad kokkusaamised jätkuvad, et oleks põhjust pikka- ja pimedatel talvepäevadel kodust välja tulla ning midagi huvitavat kuulata ja näha.

Astrid Kuusik
Heimtali raamatukogust

Pintsel ja värvipott

Oh, kooliaeg, oh, kooliaeg,
millal sina tuled...

Kas pika ajalooga Puiatu kool avab uksed ka järgmisel sügisel siin majas õppida tahtvatele lastele või jääb maja suletuks? Lapsevanemana mina küll seda tänase seisuga veel ei tea. Kurv on elada teadmatuses, mis saab edasi. Kaua need murelained veel koolilaste peresid raputavad? Millal saab selgust?

Puiatu kool on väike ja armas, mis sest et väljast ja seest pisut väsinud moega. Siin aitaks pintsel ja värvipott. Aga vaatamata sellele on siin majas kaua ja kenasti tööd tehtud, lapsed on koolitatud, teadmiste pagasiga teele saadetud. Olen ise ka selle kooli vilistlane, meenutada on nii palju head. Oma kooli hellust, südamlikkust ja ahjupaiste soojust ei unusta ma kunagi.

Minu laps on armsa kooli ja kõikide lahkete ning hoolivate õpetajatega harjunud, eriline side on tal tekkinud oma klassijuhatajaga, kes on talle turvatunde loonud. Leian, et need 6 esimest kooliaastat on väga tähtsad ja tugevat põhja loovad lapse edasiseks arenguks ja kergemaks kohanemiseks suuremates koolides.

Puiatu kui looduslähedane kool on omaette väärtus, mille püsimine on kogukonnale väga oluline. Oma väiksusega

on see kool just see õige paik, mis lastele südamelähedane ja meele järgi. Mina saadan igal hommikul oma lapse rahulikult meelel kooliteele. Ma ei kujuta ettegi, et mu poeg, III kl laps, peaks kusagil suures koolis õppima. Kas seal märgatakse iga last eraldi, liiati veel siis, kui too juhtub olema erivajadusega nagu minu silmatera? Puiatu koolis on kõik lapsed märgatud ja hoitud. Siin ei põlata lapsi, kes on teistsuguse olekuga, tavalisest erinevad, erivajadusega. Kõigile jätkub aega ja tähelepanu. Minu laps saab mitmeid tugi-teenuseid, koolil on isegi oma logopeed. Lapsele võimaldati õppenädalas mitu individuaaltundi, kus ta ainult kahekesi koos õpetajaga tarkust taga nõutab. See on tõstnud lapse enesekindlust ja usku endasse.

Ta on omamoodi, aeglasem kui teised, aga kaaslased ei tee selle kohta märkusi, ta on ikka oma. Puiatu kooli õpetajad on koolitatud tööks erivajadustega lastega. Kõik õpetajad ja ülejäänud personal on selliste laste suhtes väga mõistvad ja sõbralikud.

Oma kodukoolis on turvaline, minu laps teab teed kooli ja kodu vahel. Mulle tundub suure väärtusena, et astudes koduteed ei saada last liiklusemüra ega eksita võõrad tänavad. Looduse hääled ja värske õhk on kahtlemata väga hea mõjuga nii füüsilisele kui ka vaimsele tervisele. Häda või mure korral on lapsel võimalus põigata sisse tee ääres elava tädi juurde abi saamiseks.

Siin koolis säilib kontakt loodusega, palju huvitavaid reise, väljasõite loodu-

sesse, õues õpe – see kõik on avardanud tema silmaringi.

Vahetundides saavad lapsed õues olla ja sõpradega mängida.

Igal pool Eestis kutsutakse inimesi maale elama. Kes tuleb Puiatusse, kui kooli enam pole? Kuueklassiline kool peab jääma! Lapsed on meie tulevik. Ärge sulgege noorte perede teed maaelu juurde.

Ka Viljandi linna lapsi õpib siin koolis, need on lapsed, kellele just sobib selline tore ja hubane kodusarnane maakool, mis pole ülerahvastatud. Kas selliste laste peale on mõeldud? Kuhu nad siis õppima lähevad, kui väikesed linnalähedased maakoolid suletakse? Kõikidele lastele lihtsalt ei sobi kirju ja kirev suurvoolide elu, kus veidigi erinev laps kaaslaste kiisuobjektiks, naeru- ja pilkealuseks, tõrjutsuks osutub. Koolivägivall on hirmsaim asi, mis lastega juhtuda saab, see jätab eluks ajaks haava hinge. Iga lapsevanem soovib oma järeltulijale ainult head ja parimat, selle pärast nende vanemad valivadki oma lastele rahulikuma õpikeskkonnaga kooli. Mis sest, et Puiatu kool ägab oma vanaduse all, ei ole see veel põhjus kooli sulgemiseks, kui sisuline töö ja koolisoojus võtab neid vastu juba väliskeskustes.

See koolisoojus, mis mind omal ajal siit eluteele saatis, on juba pugunud minu lapse sisse. Koolisoojus on võrreldav kodusoojusega. Kui ühel heal päeval seda enam ei ole, on lapse hing katki murtud.

Lapsevanem **Ellu Leetmaa**

Päästeamet Paistu lasteaias

Paistu lasteaia 5–7-aastaseid lapsi külastasid Lõuna Päästekeskuse Viljandimaa päästepiirkonna töötajad.

Eesmärgiks oli lastele meelde tuletada põhilised teadmised ja oskused, mis on seotud tulega. Päästeameti mehed rääkisid

lastele küünaldest, nende kasutamisest kodus, tikkudest, hädaabi numbrist – 112 ja suitsuandurist. Lõpetuseks tutvustati õues päästeameti autot nii seest kui väljast. Laste ütlemissi selle kohta, mis neile kõige rohkem meelde jäi:

- Küünla juurest ei tohi ära minna, muidu võib põlema minna
- Kui maja põlema läheb, siis jooksen ruttu majast välja ja võtan oma perelelikmed kaasa
- Tuleb kiirest majast välja saada ja küünlad peab olema, sest suits on üleval lae all
- Suitsuandur peab olema laes ja peab kontrollima, kas ikka töötab
- Peitu ei tohi minna kuskile kui kuskil põlema läheb, eriti voodi alla ja kappi
- Autos olid suured näpitsad, millega löigatakse auto katki kui inimene on avariis autosse kinni jäänud
- Kui põlevast toast välja lähed, siis tuleb enda järelt toa uks kinni panna

Tiia Randpere
Piilupartide rühma õpetaja

Ettelugemised Paistu koolis

Paistu Kooli õpilased tähistasid kunstniku ja lastekirjaniku Edgar Valteri sünniaastapäeva tema loomingu ettelugemisega kaaslastele.

1. ja 2. klassi õpilased valmistasid septembris käsitöötundides Poku käpiknukud, mis kaunistasid kooli saali oktoobrikuuni. Õpetaja Koidul tekkis mõte valmistatud nukke kasutada ettelugemispäeval, valides E. Valteri "Pokuraamatust" katkendi väikeseks lavastuseks. Nii said lapsed oma kätega meisterdatud nukudele elu sisse puhuda. 1. klassi õpilased esinesid lasteaias Põnnide, Piilupartide ja Päikeseratta lastele. Kuna oli koolivaheaja-eelne päev, otsustasid kõige pisemad koolilapsed ka endast suuremaid üllatada pisikese vahepalaga. Nii sai kogu koolipere osa näidendikesest, kus Pokud endile kodu otsisid. Naeruturtsakaid kostus igast klassist. Päris tore oli kuulata väikseid "Pokusid" ja jälgida nende toimetusi.

2. klassi õpilased käisid õpetaja Triinu juhendamisel lasteaias ette lugemas jutukesi raamatust "Pokulood". Sealsed lood selgitavad looduses toimuvat ja on õpetlikud. Valitud oli kaks lugu: "Milleks põdrale sarved" ja "Miks haavalehed värisevad".

Lasteaia Põnnide rühmas loeti neid lugusid unejutuks. Ega see lugemine teises klassis veel päris soravalt tule ning ettelugemine võttis aega. Igatahes jäid kõik lapsed juba enne lõppu magama.

Suurematesse rühmadesse valiti kummasegi üks lugu. Lisaks loole valmistati looduslikest materjalidest Pokusid. Koolilapsed olid väiksematele meisterdamisel abiks.

2. klassi õpilased ja Piilupardirühma lapse koos Pokudega.

Piilupartide rühmas vaadati ja katsuti põdra sarvi. Saadi teada, kuidas sarvede abil põdra vanust määrata ja muidugi seda, miks siis ikkagi põdrale sarvi vaja on.

Päikeseratta rühmas uuriti haavalehti, et miks siis need ikkagi värisevad. Lisaks saadi teada, milleks haavapuitu kasutatakse.

Suuremad õpilased 6. klassist käisid omakorda ette lugemas algklassiõpilastele. Edgar Valteri loomingust valis õpetaja

Helle välja raamatu "Metsa pühapäev", mida lapsed rollijaotusega lugesid. Kes sai kehastuda jäälinnuks, kes vaalaks, kes kaelkirjakuks või sootuks kakupojaks. Lisaks näidati ka Valteri joonistatud pilte sellest raamatust ja meenutati Edgar Valterit kui suurepärast sõnaseadjat ja pintsli-pliiatsivalitsejat

Koidu Vaks ja **Triin Vaiksoo**
klassiõpetajad
Helle Leppik
eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Viiratsi Kool tegi valla sünnipäeval õpilastele kingituse

5. novembril 2014 kogunes Viiratsi kooli pere saali, et tähistada Viljandi valla esimest sünnipäeva. Koolijuhi poolt anti üle igale õpilasele ja töötajale helkur kooli logoga.

Helkuri kandmine teeb pimedat aja meie kõigi jaoks heledamaks ja turvalisemaks. Üksteisele sooviti tegusat järgmist aastat.

Külli Saat
Viiratsi Kooli direktor

Külapidu Pärstis

Pärsti mõisa härrastemaja ootab kõiki oma piirkonna inimesi ning sõpru lähemalt ja kaugelt vahetult esimese advendi eel, 29. novembril kell 18.00 enda juurde, et üheskoos jõulude ootamise ajale hoog sisse lükata!

Väikesed töötodad, külateatri etendus, pillimees tantsumaks! Kindlasti kordame eelmisel aastal väga menukaks kujunenud õnneloosi. Võta selleks kaasa mõni hoidis või muu näputöö, millega kedagi pidulisest rõõmustada! Võta kaasa midagi suupoolist ühisele peolauale!

Töötab fotostuudio, kus iga soovija saab omale kingituseks foto. Toimub käsitöönäitus. Lisaks meie käsitööringi naiste töödele ootame väljapanekuks ka kõigi teiste töid.

Ära kõhkle, võta nad väljapanekule kaasa!

Kõike ei saa ette välja öelda. Tule, pane taskusse 2 eurot osalemise tasu ja 1 euro õnneloosi jaoks. Sellega katame osaliselt pillimehe tasu ja muud korralduskulud. Laste jaoks osalemine prii. Näeme mõisas!

Korraldajate nimel
Raivo Laidma

DISKOÕHTU KÕIGE VÄIKSEMATELE

Reedel, 31. oktoobri õhtul, kogunes väike punt pereseltsi Paistel liikmeskonnast Paistu rahvamajja, et sinna kutsutud lastega tore diskoõhtu veeta. Plaanis oli esimest korda kokku kutsuda lapsed, kes käivad alles lasteaias ja ka algklassides. Kuna samal kuupäeval peeti ka paljudes kohtades Halloweeni, siis olid meilgi paljud lapsed kostümeeritud. Lastel oli võimalus saada oma näole maaling, mis oli nende endi poolt paberile joonistatud, avatud oli ka väike kohvik. Õhtut aitasid huvitavamaks muuta õhtujuht Toni, suured nõiad, võistlused kõrvitsatega, õhupallid ja väike diskor lava peal.

Tore, et meil on nii palju lapsi, kes võtavad osa piirkonna üritustest ja aitavad sellega kaasa kohaliku elu edendamisele.

Tiia Randpere
üks korraldajatest

TEK SÜGISKOOL VIIRATSIS

Viiratsi kool kannab tiitlit “Tervistendav kool” juba 2002. aastast. Olime Viljandimaal esimesed. Täna on meiega liitunud seitse maakonna kooli. Koos korraldame vahvaid tervislikke sündmusi, millest paljudest on saanud traditsioon. Seekordne sügis-kool toimus 9. oktoobril Viiratsi koolis. Liikumisaastat tähistasime orienteerumismatkaga Viiratsi alevikus. Seitsmes kontrollpunktis sai proovile panna oma jõudu ja nutikust. Päeva lõpetasime ühistantsude ja -mängudega, kehakinnituseks olid maitsvad ja tervislikud suupisted.

Aitäh toreda pärestlõuna eest Viljandi Kesklinna koolile, Viljandi Jakobsoni koolile, Viljandi Paalalinna koolile, Suure-Jaani, Võhma ja Tääksi koolidele, Abja Gümnaasiumile ja muidugi meie endi õpilastele ja õpetajatele.

Maie Arba

Viiratsi kooli huvi- ja õppejuht

Laupäeval, 29. novembril 2014 kell 12.00

Ramsi Vaba Aja Keskuses

Viljandi valla laste duettide-ansamblite

LAULUPÄEV “KOOS ON JULGEM”

Ootame osalema **Viljandi valla lapsi** vanuses 2–16 aastat

Laulukollektiive duetist ansamblini

Lauluvalik on vaba ja laulame sellest mis meeldib.

Tunnustust, nõuandeid ja eripreemiaid jagab asjatundjatest koosnev sõbralik žürii.

Osalejate registreerimislehed palume saata Ramsi Vaba Aja Keskuse e-posti aadressile maire.rahnel@viljandivald.ee hiljemalt **24. novembriks 2014. a.**

**Küsi registreerimislehte oma lauluõpetajalt või
Ramsi Vaba Aja Keskusest
Infot küsi telefonidel:
Maire Rahnel 435 4363 või 5197 4211 ja
Maret Tamme 5301 5191**

Uue hooga uue näoga majas

Lõpuks ometi hakkab kätte jõudma see aeg, kus Vana-Võidu lasteaia maja on peaaegu valmis saanud. Juba kaugelt paistab ta värvierksana pargipuude vahelt. Hakkabki ununema see aeg, kus tuli vaadata, kuidas mul-lahunnikute vahelt majja sisse ja välja pääseda. On ikka hoopis rõõmsam, kui on ilus, soe maja, mille uksest sisse min-na ja varasemaga võrreldes tunduvalt suurem esik, kus jalatseid vahetada. Sellises majas on ju hoopis mõnusam toimetada ja eks seda oleme ka rõõmu-ga teinud.

Leivanädalal oli lastel tore ise teha võileibu ja muffineid ja nagu arvatagi võis, maitseid need ikka kõige paremi-ni. Lisaks toredale näitusele sügisandi-dest, mille aitasid kokku panna meie las-te toimekad lapsevanemad, said lapsed hoovil olevast õunaaiaist õunu korjata ja nendest õpetajate abiga õunamahla valmistada. Toredad on olnud ka kü-laskäigud Vana-Võidu raamatukokku, kus lastel on olnud võimalus kuulata huvitavaid jutte ja meisterdada. Lisaks oli lastel veel vahva võimalus ka rän-davat raamatukogubussi Katarina Jee-d näha. Oma majast väljumata on meie lastel võimalus olnud ka mitut vahvat teatrietendust näha.

Õnneks on sügisesed, vihmased ilmad võimaldanud siiski päris mitmeid õppe-käike Vana-Võidu parkmetsa, kus ole-me võtnud ülesandeks jälgida kindlaid loodusobjekte läbi nelja aastaaja. Lisaks nende retkede õpetuslikule poolele on lastega looduses lihtsalt rahustav viibida, mõnusat metsaõhku hingata ja vahepeal jooksusammugi seada.

Viljandi valla sünnipäev on lapsi ins-pireerinud joonistama meeleolukaid ja värvirõõmsaid pilte ning selle sündmuse puhul kutsusime endile külla ka Viljan-di valla lastekaitsepeaspetsialisti Heili Rohtla ja lastekaitsepeaspetsialisti Elviira Hendriksoni, kes rääkisid lastele nii nen-de õigustest kui ka kohustustest ning ka sellest, et murega ei tohi kunagi üksi jää-

da. Nii tüdrukutele kui ka poistele pak-kus suurt huvi meie külaliste elektriauto, mida suure põnevusega läbi aknaklaasi silmitseti.

Loodame, et meie värskest remondi-

tud, rõõmsavärviline maja loob rõõmsat tuju ja annab tegutsemislusti veel pikaks ajaks!

Helja Abermann
lasteaiaõpetaja

Mängisime rahvaste-palli ja võitsime!

Viljandimaa väikeste põhikoolide rahvastepallivõistlused 1.–5. klas-sidele peeti 4. novembril Viljandi spordihoones. Paistu kool osales seal nii tüdrukute kui poiste võistkonnaga. Tüd-rukud selgitasid paremusjärjestuse viie kooli konkurentsis ning poiste arvestuses oli võistlemas kaheksa kooli.

Turniirisüsteemis peetud tüdrukute võistlus lõppes võrdses seisus Halliste,

Heimtali ja Paistu kooli võistkondadele. Võitja selgitamiseks tuli kokku lugeda mängude jooksul kaotatud ja alles jäänud elud, mille tulemusena osutus parimaks Paistu kooli võistkond Halliste ja Heimta-li kooli ees. Võistkonnas mängisid Marja Kirss, Greete-Liisa Aalmaa, Elin Anijärv, Kärttu Põrk ja alles teises klassis õppivad Helena Kolga, Getter Aalmaa ning Karoli-ne Volkov. Sport on põnev, sest vahel võib usumatugi teoks saada.

Poiste võistkonnad olid loositud kahte alagruppi. Neist esimesest väljus võitjana Kolga-Jaani ning teisest Halliste Põhikool.

Paistu kooli poisid võitlesid kolmanda koha eest Olustvere kooliga ning saavu-tasid võidu. Parimaks osutus Kolga-Jaani kooli esindus Halliste ning Paistu kooli ees. Paistu koolile kolmanda koha välja võidelnud võistkonnas mängisid Eric Vic-tor Mettus, Stefan Agarmaa, Steven Koik, Jarmo Malmre, Alex Romponen, Kairo Salme ja Risto Jüris.

Positiivseid emotsioone kordaläinud võistlusest jätkub kauaks.

Loore Järvekül

Paistu kooli kehalise kasvatuse õpetaja

Kaotsiläinud medalid

Kuus pronksi ja kaks hõbedat jäid ühel maikuu jooksuvõistlustel põhidistantsil osavõtjate puudusel välja andmata. Üldse osales 32 jooksjat 11 vanuseklassis.

Selline väljamängimata medalite arv on üsna tüüpiline meie kergejõustiku-, jooksu-, suusa- jt. alade võistlustel. Medaleid püüavad aga korraldajad ikka ja jälle pakkuda.

Valtu Spordimaja juhataja Kalju Kalda on hea sportliku mäluga ja teab hästi ligi viiekümne aasta medalitejagamisi.

“Uudekülli ajal (Oskar Uudeküll Rapla rajooni spordijuht) oli reegel, et rajooni meistrivõistlustel sai sportlane ainult ühe medali. Võisin olla 100 meetris esimene, kauguses teine ja kuulis kolmas, anti ainult üks kõige kõvemat värvi medal. Nii-sugune kokkuhoid ja väärtus oli medalil,” meenutab aastakümneid erinevate aladel medaleid võitnud ja ise võistlusi korraldanud mees.

Ökonoomsest rehkendust on Uudekülli Kaldalegi külge jäänud. Kui võimalik, ei lase ta medaleid raisku minna.

“Meil on see võimalus, tubli graveerija Helle on kohapeal. Hommikul on selge, palju võistlejaid (ühes vanusegrupis) on ja laseme just sellisele arvule medalitele kirjad peale,” selgitab Kalju Kalda. Valtu spordimajas on võrkpalli, lauatenise, jalgpalli ujumise, lauamängude mitmevõistluse, tennise jt alade võistlusi.

Korraldajana peab ta säästlik olema. Medali hind võrreldes mõne esemelise auhinnaga on suhteliselt väike. Saab alla kahe euro hakkama.

Vaata medalite hindu <http://www.sarkasport.ee/medalid>

Mis saab jagamata medalitest?

Suur osa valmisgraveeritud medaleid tõtetakse lihtsalt korraldajate kappi.

Üks osa läheb taaskasutusse. Näiteks koolisportdivõistlustel saab medalil ala klepsu asendavate teisega. Juhul, kui aastarv on suurenenud.

Medalil, millel pole kirjas mille eest antud, pole saajal sellist väärtust

Iga soliidne võistlustekorraldaja hoolitseb selle eest et kirjed (võistlus, toimumisaeg ja saavutatud koht) fikseeritud.

Taaskasutus

Staažikas jooksuvõistluste korraldaja (Viljandimaal ja mujal) Hanno Priks on sõlminud medalitegijatega kokkuleppe, et jagamata medalid saab tagasi anda. Graveering on õhukesel vasekihil ja selle oskavad spetsialistid kustutada. Loogiline taaskasutus.

Veel hiljaaegu kehtis reegel (ehk kehtib siin seal veelgi), et kolme või vähema osavõtja puhul anti välja ainult kuldmedal.

Nüüd on sellest enamikel juhtudel loobutud.

Piirkondlikel võistlustel, näiteks Sakala ja Võrtsjärve mängudel, jääb hulk medaleid jagamata.

Suhteliselt suure osavõtjate arvuga “Jõud” valdade ja linnade mängudel on samuti medaleid ülejääk. Võistlusalasid on lihtsalt nii palju, et igasse ei jätku osalejaid, ette prognoosida aga pea võimatu. Eriti kahju on vaadata kui noortevõistlustel napib osalejaid.

Veteranidele kaks medalit korraga

2.–3. augustil peeti Viljandis Eesti Spordiveteranide Liidu kergejõustiku meistrivõistlused koos Balti riikide esimeste spordiveteranide võistlusega.

Osalejaid oli üle 320.

300-st individuaalalade medalikomplektist jäi Balti riikide arvestuse välja andmata ligi 60 hõbedat ja 110 pronksi.

Eestlastele pandi kaela kaks medali: Balti riikide ja Eesti meistrivõistluste medal. Tänu arvukale Läti esindusele oli kasutamata medalite arv nõ “normi piires”.

Mida teha, et meie arvukatel võistlustel jätkuaks kõikjale osalejaid?

Paar lihtsat ettepanekut. Ka väiksemate võistluste juhendid avaldada vähemalt kolm kuud enne võistlust. Kõik võistlused erialaliidu kalendrisse selle koostamise ajal. Eelreklaam ja info on eeldused, et huvilised leiavad tee.

Uute võistluste algatajad, küsige nõu asjatundjalt!

Peale selle on veel teised tegurid, mida võistluste korraldajad peaksid ja võiksid ise paremini teada.

Kasutamata medalite üle võiks aga arvet pidada või isegi pingerida koostada. Üks variant on need annetada spordimuseumile.

Heino Laiapea
spordivaatleja

Uudeküll, Oskar; (15. II 1909 Tamsalu – 14. XI 2007 Tamsalu), sporditegelane. Lõpetas 1930 Rakvere ühisgümnaasiumi ja 1932 Tondi sõjakooli. Hakkas sportima Rakvere õpetaja Theodor Andreessoni juhendamisel. Pärast sõjaväeteenistust juhtis ÜENÜ Porkuni ja Tamsalu osakonna tegevust. 1937–40 töötas ÜENÜ üldinstruktorina ja Eesti Võimlejate Liidu juhatusse sekretärina, 1941–43 oli spordiselti Järvapojad sekretär. Oli 1946–55 Kemerovo ja Džezkazgani vangilaagris, töötas vasekaevanduses. 1958–63 oli Juuru KK kehalise kasvatuses õpetaja ja 1963–81 Rapla rajooni spordikomitee esimees. Rapla Spordiveteranide Koondise asutajaid (1981) ja eestvedajaid. Eesti Spordiveteranide Liidu auliige. Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärk (2005))

Naabrimeeste ja Naabrinaiste turniiri tulemused

69. “Naabrimeeste” ja 64. “Naabrinaiste” turniir toimus Saarepeedil. Meeste turniiril võidutses Saarepeedi meeskond: Reevo Kirna, Paul Kolla, Kert Kärner, Talis Pilve, Rando Sepp, Vello Tilk ja Sander Vahtramäe. Saarepeedi võistkonna parim mängija oli Vello Tilk. II koha saavutas Vana-Võidu meeskond: Kristjan Gerassimov, Bruno Jakobson, Villu Kangro, Valdo Klampe, Marko Liiva, Rain Liivoja, Riivo Rüütel ja Tarmo Taresaar. Vana-Võidu parim mängija oli Tarmo Taresaar. III koha saavutas Võhma meeskond: Ivar Avik, Andro Kask,

Tambet Laur, Agu Ots, Andreas Pedak, Viljo Prantsus ja Kuldar Roosipuu. Võhma parim mängija oli Kuldar Roosipuu. IV koha saavutas Kolga-Jaani meeskond: Siim Enders, Joel Paal, Aivar Piir, Alard Tallo, Kevin Tamberg, Taavet Tatar, Artur Saar ja Ragnar Suigussaar. Kolga-Jaani parim mängija oli Kevin Tamberg.

*

64. “Naabrinaiste” turniiri võitis Saarepeedi naiskond: Piret Ahosepp, Meret Anson, Kaire Kabral, Monika Pill, Airika Tahker ja Elli Palumaa. Saarepeedi parim

mängija oli Meret Anson. II koha saavutas Tarvastu naiskond: Aili Klein, Ingrid Loik, Evi Püvi, Siret Rebane, Anneli Taresaar ja Helja Ütsik. Tarvastu parim mängija oli Aili Klein. III koha saavutas Võhma naiskond: Karin Rajasoo, Inga Reinmaa, Gerli Räni, Enna Tikas, Kaja Toom, Ene Vaasna ja Tea Visse. Võhma parim mängija oli Kaja Toom. IV koha saavutas Kolga-Jaani naiskond: Erika Aas, Krista Andreson, Riina Aren, Tiina Metsalu, Reet Nurme, Gerli Pukk, Liisa Sulg ja Kristin Tamberg. Kolga-Jaani parim mängija oli Reet Nurme.

KÜSK Kodanikuühenduste Keskus

ÜHISNÄDAL

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

KODANIKUÜHENDUSED KUTSUVA KÜLLA

21. novembrist kuni 30. novembrini ootavad külalisi Viljandi linna ja maakonna 15 kodanikuühenduses paljud pühendunud inimesed, 7 päeva jooksul toimub 18 erinevat sündmust. Täpsem info: mty.arenduskeskused.ee/yhisnadal/
Tule osalema ja kutsu sõber kaasa!

KODANIKUÜHENDUSTE KONVERENTS JA TUNNUSTAMISPÄEV

28. novembril
Info ja registreerimine:
arenduskeskus.viljandimaa.ee/tunnustamispaev-2014

Viljandimaa
Arenduskeskus

Jõulueelne vanakraamilaat 6. detsembril 2014 kella 10–15

Lauri kinnistul Jämejala külas
(Viljandi linna ja valla piiril
Paalalinnast haigla poole).
Info telefonil 552 1786.

Ramsi eakate rühm kutsub reisile "PÕHJA POOLA PÄRLID" 01.–05.07.2015.

Reisimaksumus 340 €, grupisuurus 42+2.
Esimene osamakse 100 € tasuda 18. detsembriks.
Info Maimu Erendilt telefonil 5902 9171.

Olen huvitatud rendile võtma põllumaid. Hind kokkuleppel.

Telefonil 5624 1229

Eesti evangeelse luterliku kiriku Kõpu Peetri kogudus

NOVEMBER 2014

Talvekuu juhtsalm: *Õppige tegema head, nõudke õigust, aidake rõhutut, mõistke vaeslapsel õigust, lahendage lesknaiste kohtuasju!* Js 1:17

K, 19. novembril kl. 12 külatund Puiatu raamatukogus

P, 23. novembril kl. 11 igavikupüha armulauaga jumalateenistus – Kirikuaasta lõpp

K, 26. novembril lasteringid Kõpu koolimajas

P, 30. novembril kl. 11 I advendi armulauaga jumalateenistus

DETSEMBER 2014

Jõulukuu juhtsalm: *Kõrb ja liivak rõõmutsevad, nõmmemaa hõiskab ja öitseb nagu liilia.* Js 35:1

K, 03. detsembril kirikutund Kõpu hooldekodus, Lasteringid Kõpu koolimajas, Mikkel koguduse esindus Kõpus külas

P, 07. detsembril kl. 11 II advendi armulauaga jumalateenistus

K, 10. detsembril kl. 10 adventitunnid Puiatu Lasteaed-Algkoolis; Lasteringid Kõpu koolimajas

P, 14. detsembril kl. 11 III advendi armulauaga jumalateenistus ja **kl. 16** Kõpu kooli jõulukirik

Vaata ka Facebookist – www.facebook.com/kopupeetri

Leerikool on alanud – soovijail veel võimalus liituda! Leeritunnid toimuvad Puiatus, Kõpus ja Viljandis.

Kiriklike talituste, hingehoiu jm. küsimuste puhul palume ühendust võtta koguduse õpetajaga: Hedi Vilumaa, telefon 434 4380 või 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.

Koguduse juhatuse esimees on Taivo Lehesmets.

Viljandi Jaani kirikus

Igal pühapäeval kell 10 missa (jumalateenistus armulauaga) ja lastekirik
Igal teisipäeval kell 12 keskpäevapalvus armulauaga.

23. novembril kell 10 igavikupühapäeva missa ja lastekirik. Lahkunute mälestamine. **Kell 17** kontsert "Novembriklassika" Viljandi Linnakapelli Brassilt (tasuta).

29. novembril kell 17.30 adventikontsert.

30. novembril kell 10 esimese adventi-pühapäeva peremissa.

Koguduse kantsleiri kiriku käärkambri (Pikk 6) on avatud: E ja K kella 10–14, T ja N kella 13–17, P kella 99.45. Ootame liikmeannetusi koguduseliikmetelt, kes selle aasta annetust pole veel tasunud. Koguduse koduleht: www.eelk.ee/viljandi.jaani, kristlik lapsehoid Jaani Lastemajas: jaanilastemaja.eelk.ee

TEATED • TEATED • TEATED • TEATED • TEATED

RAMSI RAAMATUKOGUS:

18. novembril algusega kell 15.00 kohtumine HEIKI RAUDLAGA.

Näitus tema kirjutatud ja koostatud raamatutest.

*

29. novembril kell 11.00–14.00 JELENA ILINA tervishoiualane loeng.

Põhiteemad: Toitumine, organismi puhastamine, immuunsüsteemi tugevdamine.

Soovi korral võtta kaasa vesi selle omaduste testimiseks.

Üritused on osalejatele tasuta.

JÕULUPEOD SAAREPEEDI RAHVAMAJAS:

4. detsembril kell 10.00 Saarepeedi rahvamajas laste jõulud koos jõuluenduse ja töötubadega. Tasuta!

*

12. detsembril kell 20.00 Saarepeedi rahvamajas jõulupidu. Kohvilaud, eeskava, tantsuks mängib väga hea bänd Ivar Hansen ja Anneli Ott.

Pääse peole 6 eurot, broneeri laud telefonil 523 4605.

*

14. detsembril kell 13.00 Saarepeedi rahvamajas eakate jõulupidu.

Pidulaud, eeskava, tantsumuusika. Pääse peole 4 eurot

Eelregistreerimine telefonil 523 4605.

UUSNA KÜLAMAJAS:

Esmaspäeval, 24. novembril kell 11.00 projektijuhtimise baaskoolitus. Koolitust viib läbi suurte kogemustega projektijuht, Mittertulundusühingu Keskkond ja Kultuur juhatuse esimees Rein Lillak (e-mail: kejaku12@gmail.com, telefon: 5558 9304).

Koolitus on tasuta.

*

Pühapäeval, 14. detsembril algusega kell 11.00 Uusna piirkonna koduste laste jõulupidu

*

Neljapäeval, 18. detsembril kell 17.00 lasteaed Tõruke Uusna rühma jõulupidu

*

Laupäeval, 20. detsembril kell 20.00 Uusna Jõulupidu

*

Esmaspäeval, 29. detsembril kell 18.00 Jõulukontsert

Kvaliteetne ehitusteenus eraisikutele ja firmadele

- * Üldehitus
- * Siseviimistlus
- * Plaatimine
- * Köövide paigaldamine
- Filius OÜ
- Telefon 5805 3656

PAISTU RAHVAMAJA JÕULUSÜNDMUSED:

Laupäeval, 29. novembril jõuluoote lastehommik:

10.00 – “Tipp ja Täpp” – Reky teatri lasteetendus

11.15 – meisterdame ja küpsetame

14.15 – mängime ja tantsime

*

Pühapäeval, 30. novembril 18.00 süttivad küla jõulukuu küünlad

*

Pühapäeval, 14. detsembril 16.00 Paistu piirkonna mudilaste jõulupidu

*

Pühapäeval, 21. detsembril 16.00 jõulukontsert Paistu rahvamaja laulurahvalt

Pesuproff

- * Vaipade, pehme mööbli keemiline puhastus.
- * Akende pesu
- * Kodu koristus
- * Lehtede koristus, vedu
- * Auto salongi ja istmete pesu
- * Auto vaha ja poleerimine.

info: 56506121, 5159502

Pesuproff

SOODUSTUS VILJANDI VALLA ELANIKELE 5%

www.pesuproff.com

AVASTAMIST OOTAVAD
UNELIIVA LABOR
METSAMEMME -JA TAADI ÜRDIHÜTT
MEISTRITE PUUTÖÖKODA
RÜTMIPILLIDE LOOVUSTUBA
TALULOOMAD
KINGIKS MEENE

PILET 4 €

INFO JA EELREGISTREERIMINE
huvijuht@heimtali.vil.ee 584 14 881, 4351096

Täpsem info ja fotod "Muinaslugu Heimtalis" ajaveebis:
muinasluguheimtalis.blogspot.com ja facebooki lehel: facebook.com/heimtalis

Õnnitleme detsembrikuu sünnipäevalapsi!

95			65		
Linda Kreilis	6.12.1919	Päri küla	Aime Sahn	27.12.1944	Ridaküla küla
	93		Andres Hendrikson	27.12.1944	Kassi küla
Hilma Kirpu	5.12.1921	Uusna küla	Heino Kustassoo	28.12.1944	Turva küla
	92		Malle Sikk	29.12.1944	Peetrimõisa küla
Meta Kans	6.12.1922	Pirmastu küla		65	
	91		Reet Jõelet	10.12.1949	Tusti küla
Leili-Elise Lutsoja	13.12.1923	Jämejala küla	Eha-Maie Jonov	11.12.1949	Pinska küla
	90		Vello Tasane	12.12.1949	Vardja küla
Lilia Mäva	4.12.1924	Viiratsi alevik	Alar Sarapuu	13.12.1949	Viiratsi alevik
Vilma Saksniit	5.12.1924	Viiratsi alevik	Ilmar Kiilaspä	14.12.1949	Savikoti küla
Erika Kõlu	15.12.1924	Päri küla	Reet Oidermaa	18.12.1949	Uusna küla
	85		Viljo Land	21.12.1949	Sinialliku küla
Uno Apart	15.12.1929	Hendrikumõisa küla	Rein Jalak	24.12.1949	Aidu küla
Valentina Meigas	19.12.1929	Aindu küla	Olli Laanemets	24.12.1949	Paistu küla
	80		Anne-Ly Aasna	25.12.1949	Vana-Võidu küla
Milvi Niilus	3.12.1934	Väike-Kõpu küla	Siražitdin Adalov	26.12.1949	Sultsi küla
Nikolai Zujev	5.12.1934	Kiisa küla	Johannes Maiste	29.12.1949	Saarepeedi küla
Antonina Teearu	20.12.1934	Pärsti Pansionaat		60	
Maia Pruuli	21.12.1934	Mähma küla	Heino Salujärv	1.12.1954	Paistu küla
	75		Irina Nikitina	2.12.1954	Ramsi alevik
Tiiu Jaksi	18.12.1939	Paistu küla	Niina Bulatova	3.12.1954	Viiratsi alevik
	70		Heino Tõntson	5.12.1954	Jämejala küla
Eda Aas	1.12.1944	Intsu küla	Ado Tiits	10.12.1954	Tänassilma küla
Paul Kaik	6.12.1944	Verilaske küla	Silvi Jõe	12.12.1954	Saarepeedi küla
Heino Ingermann	12.12.1944	Ramsi alevik	Paul Oja	12.12.1954	Uusna küla
Harry Rüütel	13.12.1944	Sultsi küla	Aare Johanson	14.12.1954	Vardi küla
Vello Leeduks	18.12.1944	Vardi küla	Brigita Linamägi	17.12.1954	Viiratsi alevik
Kata-Johanna Ojala	18.12.1944	Peetrimõisa küla	Aleksandr Smoržetski	29.12.1954	Võistre küla
Mare Linnasmägi	23.12.1944	Karula küla	Ljudmilla Väre	31.12.1954	Jämejala küla
			Mai Tuuksam	31.12.1954	Ramsi alevik

Õnnitleme lapse sünni puhul!

20. septembril sündis Viktoria Mogiši ja Janek Sarve perre tütar **Liis Mariin** Sarv
8. oktoobril sündis Gaily Kimmeli ja Rain Lembke perre poeg **Riko-Ruben** Lembke
13. oktoobril sündis Karin Kaasik-Pürgi ja Priit Pürgi perre poeg **Henri** Pürg
21. oktoobril sündis Marianne Jakobsoni ja Kenet Hiiesalu perre poeg **Sören** Hiiesalu
27. oktoobril sündis Kadi Ristovi ja Kaupo Roosi perre poeg **Romet** Roos
31. oktoobril sündis Helen Roosilehe ja Sven Roosilehe perre poeg **Karl Kristjan** Roosileht
7. novembril sündis Kirke Tasase perre poeg **Remy** Tasane

MÄLESTAME

- VIIVI KANGRO**
22.04.1934 – 11.10.2014
Välgita küla
- ANNA KRUGLOVA**
21.01.1929 – 21.10.2014
Viiratsi alevik
- ELMI KÜÜNER**
02.01.1923 – 23.10.2014
Vardja küla
- OLEV MUMM**
12.03.1952 – 24.10.2014
Viiratsi alevik
- MARGUS VIISUT**
13.02.1963 – 26.10.2014
Pinska küla

- VELLO ILTER**
10.08.1948 – 28.10.2014
Kingu küla
- ANDRES LEPA**
05.10.1939 – 30.10.2014
Pirmastu küla
- MAGDA PAJUMÄGI**
23.11.1926 – 01.11.2014
Puiatu küla
- TOOMAS PUURAI**
25.01.1939 – 03.11.2014
Pärsti küla
- OLEV ALLIKAS**
09.12.1943 – 09.11.2014
Luiga küla
- VELLO NÕMME**
30.03.1941 – 12.11.2014
Tohvi küla